

S Andrássy Gyula gróf feleletében általában benne volt, hogy a Justh-párt a választójog kérdését csak azért vette ügyelő, ahogyan, mert már minden egyéb kérdést lejárattott s ennél több nincs is, tehát *a pártérdek miatt* — mindig ezért — gáncsokodik, ellenzéki „harcot” hirdet. S hogy az egészet „nemzeti kívánság” miatt csinálják, az természetes, hisz a pártérdeket valahogy leplezni köll.

Ezeket csak azért idézzük most, hogy lássuk a mérleg két oldalát, súlyát. Hogy mérlegeljük, mit kínál és mit szeretne az ellenzék. És hogy lássuk, mit valósít meg a többség s a kormány. Különben az ország ragyogó tisztán látja ma a helyzetet s Khuen miniszterelnök nagyszerű ünnepelése a királytól kezdve, fenn és lenn gyönyörű valóság arra, mit akar ma is a magyar nemzet.

Ötvenhat ügy a szegedi közgyűlés előtt.

— A tanács javaslatai. —

(Saját tudósítónktól.) Szerdán délután négy órakor kezdődik az esztendő első rendes közgyűlése. Ötvenhat pontból áll a tárgysorozat, azonban az elnöklő polgármester a közgyűlés elején póttárgyaknak fogja bejelenteni azokat a kérvényeket, amelyekben szegedi gyárosok telket kérnek a várostól és amelyeket a múlt héten tárgyalta a gyáripari bizottság. A közgyűlés szerdán, csütörtökön tanácskozik, péntektől a jövő hét szerdájáig azonban félbeszakítják a közgyűlést és a még hátralévő tárgyakkal csak a jövő héten foglalkoznak.

A városi tanács kedden délelőtt foglalkozott a közgyűlés elé kerülő tárgyakkal. Behatóan vitattak meg minden kérdést és sok ügy olyan hosszú ideig képezte a vita tárgyát, mint a közgyűlésen.

(Interpellációk.)

A januári közgyűlés elé két interpelláció kerül. Az egyiket Tóth Imre dr. terjesztette be és ebben azt kérdezi a tanácstól, miért nem intézkedett már, hogy a törvényhatósági bizottság tagjainak számát 315-ről 400-ra fölemeljék, holott ebben az irányban már terjesztett elő egyizben indítványt és a törvény is elrendeli, hogy olyan nagyszámu lekossággal bíró városban, mint Szeged, legalább 400 bizottsági tagból kell lenni a törvényhatósági bizottságnak.

Kormányos Benő dr. azért interpellál, mert a körüti háztulajdonosokat felhívta a tanács, hogy házaikat diszes kerítéssel vegyék körül. A szabályrendelet előírja ugyan, hogy a köruton két méter magas kerítéssel kell elzárni a háztelkek beépített részét, de nem írja elő, hogy a kerítésnek diszesnek kell lennie. Az interpelláló kéri, hogy a zaklatásokat szüntessék meg. A tanács javasolja, hogy az interpellációt adják ki neki.

(Indítványok.)

Ezuttal nem sok indítvány kerül a közgyűlés elé. Mindössze négy. Az indítványok tárgyalása azonban előreláthatólag sok időt vesz igénybe, mert sokan szólnak azokhoz hozzá.

Körmendy Mátyás a külvárosi vízvezeték ügyében terjeszt be indítványt. Nemrég ebben az ügyben küldöttség járt a polgármesternél, aki nagybizottságot hív össze tárgyalásra. Ép ezért a tanács azt javasolja, hogy a közgyűlés érdemben az indítványt majd csak a márciusi közgyűlésen tárgyalja a vizórák kötelező beállításával együtt, amelyet Körmendy szintén indítványoz.

Már lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy Rosenfeld Nándor nagyjelentőségű indítványt terjesztett be, abból az alkalomból, hogy a kormány a vasúti tarifa emelését célozza. Rosenfeld Nándor azt indítványozza, hogy a közgyűlés kérje a kormánytól a szomszédos és az I. távolsági forgalom tarifáinak változatlanul hagyását. A tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy tegye magáévá az értékes indítványt.

Lantos Béla az indítványban azt kéri a közgyűléstől, hogy mondja ki határozatban

az ujszegedi villatelkek eladását és utasítsa a tanácsot, hogy ebben az ügyben februárra érdemleges javaslatot terjesszen a közgyűlés elé.

Sári János terjedelmes indítványt terjesztett be a fogadalmi templom építésével kapcsolatban. Azt javasolja, hogy a templom berendezési költségeinek fedezésére gyűjtést rendezzenek és erre egy száztagu bizottságot alakítsanak a közgyűlés tagjaiból. Azoknak, akik a költségekhez adományaikkal hozzájárulnak, a fogadalmi templom fényképét ajándékozza a város. Indítványozza továbbá, hogy az alapköltetésre hívja meg a város a királyt, az uralkodóház, az országgyűlés tagjait, a mágnásokat, a hírlapírók nyugdíj-intézetét stb., legyen továbbá az alapköltetél alkalmával nagyszabású diszbankét, harangzugás. Azt is indítványozza Sári János, hogy az indítványát diszes tokban helyezték el az alapkőben. A tanács nem kíván érdemben foglalkozni az indítvánnyal és ezért azt javasolja, hogy az indítványt adják ki neki.

(Leiratok, köriratok.)

A belügyminiszternek két leiratát terjesztte a tanács a közgyűlés elé. Az egyik leiratban a miniszter a két kerületi orvosi állás szervezését, a másikban az állattenyésztési szabályrendeletet hagyja jóvá a miniszter. A közgyűlés tudomásul fogja venni a miniszter leiratát.

Három köriratot tárgyal a közgyűlés. Az egyikben Abaujmegye arra kéri Szegedet, hogy pártolja az országgyűléshez terjesztendő föliratát, amelyben a latin, görög és örömeny szertartású katolikus papok fizetése egészítését kéri ideiglenesen is, még mielőtt a kongruális javaslatot tárgyalná a képviselőház. A tanács a fölirat pártolását javasolja.

Hajdumegye a városi törvény megalkotását sürgeti, Budapest pedig a sajtószabadság hatályosabb biztosítása érdekében a kormányhoz intézendő fölirat támogatását kéri a várostól. A tanács mind a két körirat támogatását javasolja.

(A tanács előterjesztései.)

A tanács előterjesztésére a közgyűlés előreláthatólag újra választja a gyáripari bizottsá-

bizonyosan jobban koncentrálna tudását, írói lendületét, szinpadí erejét.

Igazi és maradandó érték különösen kettő érzik a kérdéses szindarabból. Először, hogy a szerző rámutatott a mi társadalmi életünk legmaibb fonákosságaira. Másodszor, hogy a szatirája teljesen egyéni. Nem azonos ez sem Shaw, sem másvalaki szatirájával. Különleges. A szatirája szellemi térségében tulajdonképpen szomorúság lapul meg. Valami kifejezhetetlenül csudás ez, csak még most nem eléggé öntudatos, nem kristálytisza, hanem mintha üvegprizmák alatt néznénk az emberek fonák helyzetét.

* * *

Családi komédia az *Apja fia*. Érdekes, de igaz, hogy a meséje csak véletlen szükségből tartozik a darabhoz. Akárcsak a levegő, akárcsak a szó. S a törvénytelen emberek élete az egész. Aktuális kérdés gyönyörű életünkben, hiszen a borzalmasan sok törvény miatt tényleg keressük a törvényteleniséget. S azt, ha megtaláljuk, nem egyszer izgalmas örömmel intézzük el. Nem cselekvéssel, — mert akkor tényleg drámai árnyalatu mindíg. Hanem csak egy gesztussal, néhány leszírt szóval. Ahogy Hevesi doktor is. Ki nem lelki vergődéseket és testi szenvedéseket visszhangoz, hanem impressziákat és hangulatokat. Na meg főként gondolatokat. Ezt kell meglátnunk a darabjában, nem pedig, ami hiányzik. Mert akkor hasonlatosak leszünk arra a képzeletbeli mérnökre, aki haragszik a négyszögre, amiért nem ötszög.

Igaz, hogy a közönségnek — pláne a színházban — nehezebb az olyan értékeket ele-

meire bontania, melyek mögött kultúra van és nemcsak indulat, szenvedelem és főként helyzet. De ez az akadály olyan nehéz, hogy az író már akkor tapsolnunk köllene, amikor rávállalkozni mer.

Mivel kissé romantikus hangulatba sablonkodtunk, szabadjon leírni a hasonlatot: — Hevesi darabjának ideája olyan nő, aki becsületes, sőt becsületesen szép, de nem izgató eléggé és nem nagystilű, a szó szenzációs értelmében. Becsületes, sőt becsületesen szép azért, mert egy gesztussal, egy szempillantással és arcrándulással, meg néhány leszírt szóval magyaráz meg mindent. De nem nagystilű a szó szenzációs értelmében, mert nincs kiobbant indulat, megnyilatkozott szenvedelem és mindent összpontosító helyzet. S amikor így hasonlatosak lettünk a főntebb idézett mérnökre, legyen melegségünk az, ami voltaképpen a szerző vétké, hogy tudniillik: Hevesi Sándor olyan mérnök, aki föltudja fedezni, mi hiányzik és mi kell még. Hisz eddigi munkássága is csupa újdonság, csupa nagyszerű fölfedezés. Kell, igen, mindenképen kell, hogy Hevesi Sándor ezután mint színmű-író is ereje, skálája, diadalmas tudása teljességét adja, mindezt adja...

* * *

Nehezen melegegett föl a szegedi premier közönsége. Szokatlan volt a mű hangja s új az előadási stílus. Pedig kezdetben aggódtunk, mert az első felvonást elrontották. Laza összejárással, döcögő beszéddel indították meg a komédiát, inár pedig Hevesi darabjának előadási atomja a gondolatok gördítése s a logika egysége.

Egyik-másik színészre ma alig ösmertünk rá. Mintha kicsérélték volna őket; előnyükre. Nemhiába Hevesi rendezett és tanított, (két napon át), hogy bebizonyítsa, mit lehet ifju, de talentumos színészekkel produkálni. Ma, — kivételesen — összejárákra törekedtek. Igyekeztek a darab szellemét föltárni. Mintha főnixsz-madarak lettek volna, kivetkőztek a vidékiességből. És nyilvánvalóvá vált az, hogy összejárákon át érvényesülhetnek a szereplők külön-külön és igazán.

Mindenekelőtt Mihó Lászlót és László Ti-vadart említjük. Mai szereplésük elsőrangú volt. Údén, őszinte lendülettel és színjátszó szellemmel vitték a darabot. Nyílt színen többször megzúdult a taps egy-egy jelenetük nyomán. Elismeréssel adózunk rajtuk kívül Pogány Béla briliáns játékának és Soly-mossy Sándor arisztokrata pincérének. Zá-tony Kálmán érdekesen, szívvel adta a törvénytelen apát, ellenben olyan halkán beszél, hogy a jelenete mind elvész. Ha erről a szó-kásáról nem mond le, soha nem arathat megérdemelt sikert. Baróti József tragikusan, Harsányi Margit közönségesen vette a föladatát. Ismételjük, hogy az első felvonást tönkretették, egy-egy jelenetet később is lerontottak és mintha bábuk körül hangzottak volna gramofonhangok, úgy szerepeltek néha. Mégis az előadás általában elütött a szegedi előadásoktól, a legtöbb jelenetet ki tudták aknázni.

A közönség sokszor a rivalda elé tapsolta a szerzőt.

Szalay János.